

Haugesund kommune

Saksbehandler: Marianne Floen Stange
Kommunedirektør: Ole Bernt Thorbjørnsen

Dato: 12.01.2026
Arkivsak-ID.: 25/12117
JournalpostID: 25/12117-7

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
004/26	Utvalg for plan og miljø	11.02.2026

Forslag til vedtak - Gatenavn på Hasseløy Nord

Forslag til vedtak:

Følgende gatenavn vedtas for to nye gater på Hasseløy Nord:

Hardhaus' gate

Altonas gate

Utvalg for plan og miljø 11.02.2026

Behandling:

Forslag om tilbakesendelse, foreslått av Karen Helgeland Qvale, SV-Sosialistisk Venstreparti
Utvalg for plan og miljø vurderer at forslag til gatenavn for gate 2 ikke gir en helhetlig navngiving i området. Saken sendes tilbake for ny behandling. Forslagene som ble innmeldt i høringen samt lokale skipsnavn bør vurderes.

Tilbakesendelsesforslag fremmet av Qvale (SV) fikk 4 (FRP, AP, SV) stemmer mot 5 (H, V, KRF, MDG). Forslaget falt.

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

UFPM - 004/26 Vedtak:

Følgende gatenavn vedtas for to nye gater på Hasseløy Nord:

Hardhaus' gate

Saksutredning

Sammendrag

To gater på nordøstlige side av Hasseløy skal navnsettes. Området gatene ligger i omfatter tidligere Nordre og Søndre Svinholmen, ofte kalt «Svinholmen». Brødrene Lothe drev omfattende virksomhet innen sildeeksport her fra 1912 til 1984, og området var en stor arbeidsplass.

Gatenavnkomiteen foreslår derfor navn knyttet til virksomheten og skipsnavn knyttet til denne for å fortelle en viktig del av historien til Haugesund.

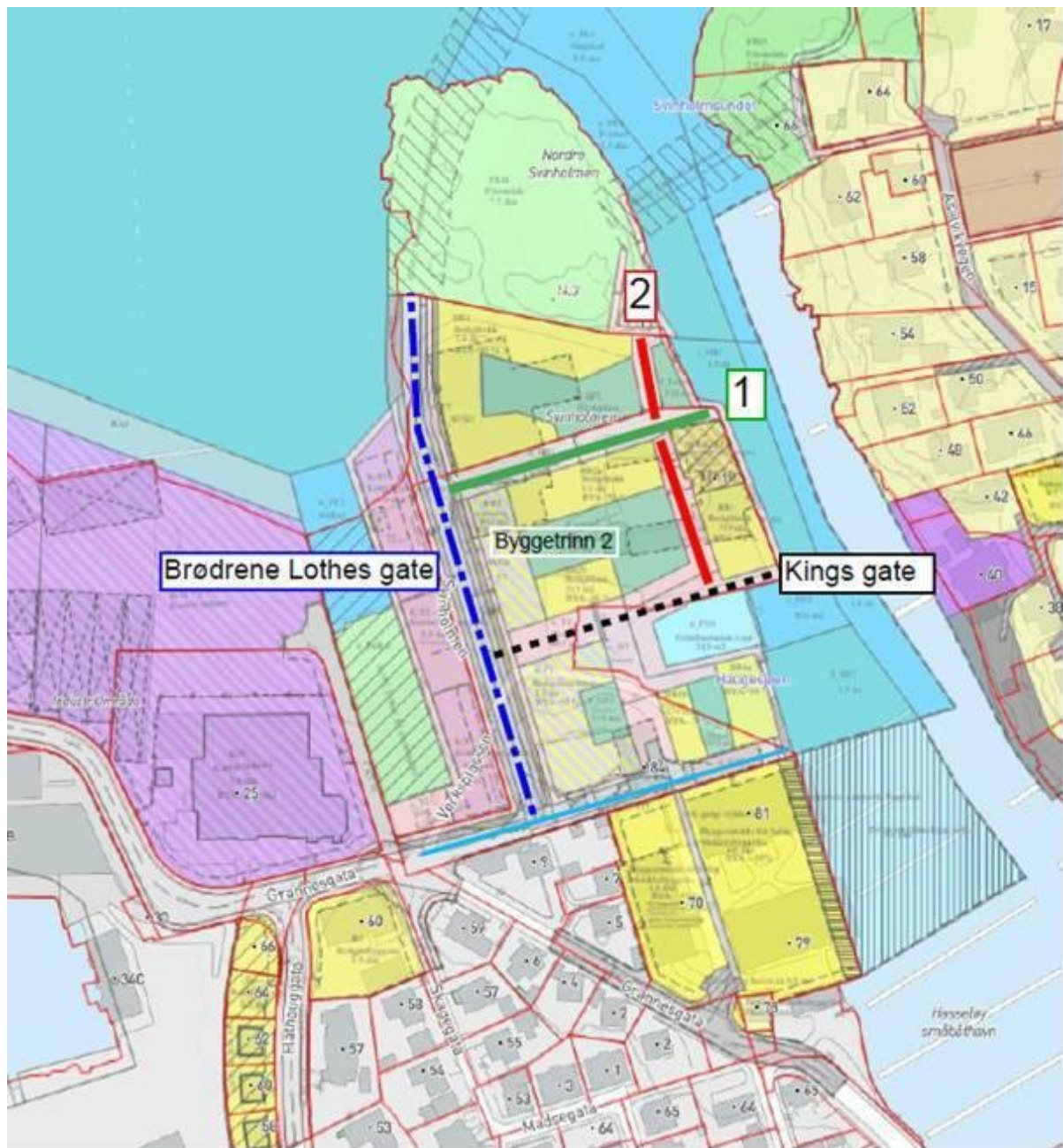
Bakgrunn for saken

Området det gjelder reguleres av plan RL1570 Hasseløy Nord, som dekker nordsiden av Hasseløy. Planen legger til rette for urban utvikling med boliger i øst, kontorbygg i midten og nærings- og industri i vest. Det er først behov for nye gatenavn i den østlige delen.

Figur 2 Området det trengs nye adresser i første omgang

I 2024 vedtok Utvalg for Plan og miljø i Haugesund kommune navnene *Brødrene Lothes gate* og *Kings gate* for to av gatene, sistnevnte oppkalt etter skipet King, et kjent fartøy fra isesildfarten tilhørende Brødr. Lothe. Nå ønskes navn på ytterligere to gater (markert som gate 1 og gate 2) for å være klar til videre utbygging.

Figur 3 Kings gate og Brødrene Lothes gate ble vedtatt i 2024. Gate 1 og 2 (markert grønn og rød) skal få tildelt gatenavn i denne saken.

Saks- og faktaopplysninger

Gatenavnkomiteen sendte ut følgende forslag til gatenavn på høring i oktober 2025:

Gate 1	Hardhaus' gate:	Kjent snurper på sildefeltene i mellomkrigstiden. Tilhørte Brødr. Lothe fra 1928 til 1935.
Gate 2	Altonas gate	Handelsforstad til Hamburg og et viktig knutepunkt for handel av sild på starten av 1900-tallet. Brødr. Lothe eksporterte isesild primært hit.

Figur 4 Kart med forslag ved 1. gangs høring utsendt i oktober 2025

Hardhaus' gate:

Figur 5 Snurperen Hardhaus. Navnet kommer fra uttrykket å være en hardhaus (=tøffing).

Begrunnelse: Snurperen Hardhaus tilhørte Brødr. Lothe fra 1928 til 1935. Etter dette hadde den andre innenbys eiere frem til den forliste i 1942. Hardhaus ble benyttet som snurper på stor- og

vårsildfiske om vinteren og på Islandsfiske på sensommeren. Utenom sildesesongene gikk den i fraktfart.

Altonas gate:

Begrunnelse: Gatenavnet vil fortelle om en av Haugesunds viktigste forbindelseslinjer ut i verden i perioden 1900-1940. Brødr. Lothe var blant Haugesunds største eksportører av isesild (iset, fersk sild i kasser). De to viktigste markedene for isesild var England og Tyskland. Brødr. Lothe eksporterte primært til Tyskland hvor omtrent all isesilden ble losset i fiskerihavnen Altona vest av Hamburg. Altona var opprinnelig en egen by, men ble i 1937 innlemmet som en bydel i Hamburg. Her var store fiskemarkeder og auksjoner.

Forslag til gatenavn på de to gatene ble sendt på høring første gang den 07.10.2025.

Gatenavnskomiteens forslag ble sendt på høring til Haugalandsmuseet, Velforeningens felleutvalg, Haugesund historielag, Språkrådet og Kartverket.

Innkomne merknader/uttale fra parter

Språkrådet (10.10.2025):

«Så langt vi kan se er det tilrådelig å la den ene av de to gatene som det er tale om i denne saken, få navnet *Hardhaus' gate*. Dette navnet kommer på linje med navnet *Kings gate* som er tatt i bruk tidligere i samme området. Hardhaus og King var navn på to av båtene som den lokale bedriften Brødr. Lothe eide.»

og

«I adresseringsarbeidet vil det ha stor verdi å få til en videreføring av navn som er brukt fra før i de aktuelle områdene. Det parsellområdet det dreier seg om her, ligger delvis på en holme som er kalt Søre Svinholmen. Utfyllinger har ført til at området dekker mer enn holmen, og et lite sund mellom denne holmen og Nordre Svinholmen er fylt igjen. Mellom de to holmene og fastlandet er det et større sund som bærer navnet Svinholmsundet. Det er foreslått å la ei gate som skal gå langs dette sundet, få navn etter en tysk by som en lokal fiskebedrift eksporterte sild til, Vi rår kommunen til å la denne gata få navnet *Svinholmsundet*. »

Haugalandsmuseet (07.10.2025)

«..Har merket merket meg med interesse alle foreslåtte skipsnavn som vi ikke har innsigelser på.

Stusser imidlertid på bokstaver og tegnsætning, og nå sist på Hardhaus' gate. Apostrof hengende i luften er et navn jeg er uvant med.»

Haugesund historielag (15.10.2025)

«

1. Haugesund historielag vi gi gatenavnskomiteen ros for å gå inn i den lokale historien og la den gjenspeile seg i gatenavnene som blir foreslått.

2. For Hasseløy Nord har historielaget to merknader til de foreslåtte gatenavnene:

Forslaget om Hardhaus' gate blir etter vår oppfatning tungvint. Vi foreslår derfor at det endres til Hardhausgata. For øvrig er begrunnelsen for navnet godt holdbar.

Forslaget om Altonas gate: Her vil Haugesund historielag foreslå et alternativt navn: Raknes gate etter skipsbygger Ole A. Raknes som drev den såkalte Raknes-verven i dette området. »

Kommentar fra gatenavnkomiteen:

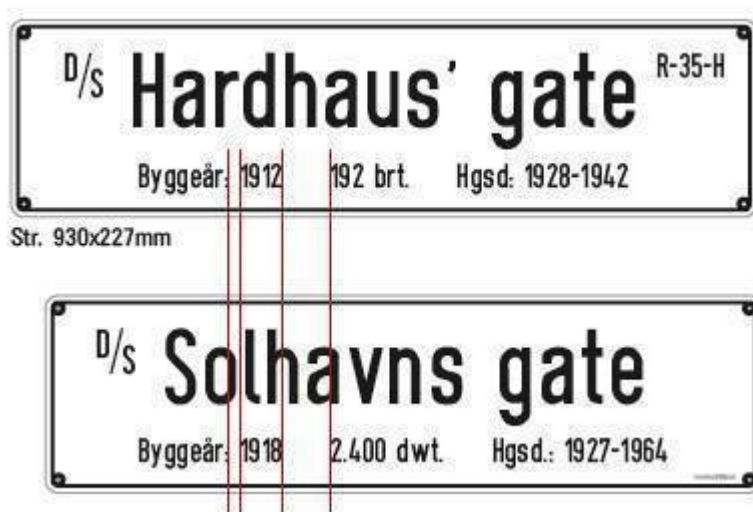
1. Angående skrivemåte av Hardhaus' gate:

Både Haugalandsmuseet og Haugesund historielag reagerer på bruken av apostrof i navnet, og det foreslås eventuelt navnet *Hardhausgata*.

I Haugesund har vi etter hvert tatt i bruk en del skipsnavn i gatenavn. Eksempler er blant annet *Anglos gate*, *Basras gate*, *Kings gate* og *Solhavns gate*. Genitivs-s skal brukes når forleddet er et navn (f.eks Sigurds veg, Kings gate). Apostrof skal benyttes istedenfor genitivs-s når navn slutter på s, x eller z (som f.eks Anne Grete Preus' gate, Elias Blix' gate). Genitiv-apostrof ser ikke så bra ut grafisk, men vi har løst dette ved å gjøre apostrofen minimal på gatenavnskiltet (se planlagt gatenavnskilt nedenfor). Vi bør ha en fast skrivemåte for alle gatenavn der skipsnavn er i bruk i byen, og mener det blir mer rotete dersom vi slår sammen til -gata på noen av navnene. I dette tilfellet vil også *Hardhaus' gate* ligge på linje med *Kings gate*, som også er oppkalt etter et skip, og bør derfor ha samme skrivemåte. Skiltet vil være merket med D/S i øvre venstre hjørne, og fiskerinr. i øvre høyre hjørne viser at dette er et fiskefartøy, - nærmere bestemt en snurper. Dette er et større fiskefartøy beregnet på sildefiske med snurpenot og noe Haugesund var velkjent for i mellomkrigstiden. Den gang var flere av snurperne med best resultat i Norge fra Haugesund. Dette er den første av disse som får et gatenavn oppkalt etter seg.

Figur 6 viser planlagt gatenavnskilt for Hardhaus' gate.

Figur 7 Planlagt gatenavnskilt for Hardhaus' gate sammenlignet med et allerede eksisterende gatenavnskilt i Haugesund (Solhavns gate). Det er ønskelig at gatenavn oppkalt etter skip i Haugesund sentrum skal ha samme skrivemåte, samt utforming på gatenavnskilt.

2. Angående Hauglandsmuseets forslag om Raknes gate isteden for Altonas gate:

Gatenavnkomiteen ser at det absolutt er relevant å kalle opp en gate eller plass etter skipsbygger Ole A. Raknes, enten som i *Raknes' gate*, eller eventuelt *Raknesverven*. Raknes-verven lå litt lenger sør enn området det gjelder i denne saken, og gatenavnkomiteen noterer seg navnet til bruk lenger sør. Dette vil eventuelt bli tatt opp i egen gatenavnsak.

3. Angående Språkrådets forslag om Svinholmsundet istedenfor Altonas gate:

Gata vil gå langs sundet som har navnet Svinholmsundet, og gatenavnkomiteen vurderte at gata dermed kan få navnet *Svinholmsundet*. Navnet ble sendt på høring til lokale organisasjoner i desember 2025. Etter videre diskusjon under møte i gatenavnkomiteen i januar 2026, ble det derimot bestemt å beholde opprinnelig forslag om *Altonas gate* for denne gaten. Altona forteller en viktig del av historien til Haugesunds (og norsk) sildeeksport. Norsk sildeeksport hadde store nok kvantum til å legge grunnlag for dannelsen av byer som Florø, Måløy og nettopp Haugesund. Silden ble enten saltet i tønner eller iset i kasser. Isingen ble stadig viktigere i mellomkrigstiden og eksportkvantumene var store. Det aller meste av isesilden gikk enten til UK over Hull, eller til Tyskland (og kontinentet) over Altona. Episenteret for norsk isesildeeksport var Haugesund og blant de største eksportørene på Tyskland var nettopp Br. Lothe. En utskipning kunne være 5000-8000 kasser sild pr. skip. Typisk lastet man opp flere slike skip i uken gjennom sesongen. De store kvantumene trekasser denne eksporten medførte sysselsatte både en lang rekke sagbruk på Sørlandet, mindre fraktefartøy og guttunger i Haugesund som spikret kasser og lokk det meste av året.

Figur 8 Planlagt gatenavnskilt for Altonas gate.

Summen av gatenavnene vi har valgt ut for Hasseløy nord (Brødrene Lothes gate, Kings gate, Hardhaus' gate og Altonas gate (samt Beddingen - som vil bli tatt opp i egen gatenavnsak)) gir samlet sett et godt tverrsnitt av virksomheten på Svinholmen i tidligere tider, -både sildefiske, sildeeksport, rederi og skipsverft. Dette tror vi er beste måten å bruke historien til å skape varig byidentitet.

Vurdering

Gatenavnkomiteen vurderte saken etter innspillene som kom inn under høringsrunden, men velger å beholde forslagene *Hardhaus' gate* og *Altonas gate* som ble sendt ut under opprinnelig høring.

Kommunedirektøren sin konklusjon

Saken legges frem for Utvalg for plan og miljø, med forslag til vedtak som fremgår av side 1.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

Lov om stadnavn

Prosedyre for navnsetting og retningslinjer for steds- og gatenavn.

Vedlegg

Prosedyre for navnsetting og retningslinjer for steds- og gatenavn